

עמ"ת 20277/05/16 - ל.א. נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

31 מאי 2016

עמ"ת 20277-05-16 א' (עציר) נ' מדינת ישראל

בפני כב' השופט בני שגיא	ל.א. (עצירה)
העוררת	על-ידי ב"כ עו"ד עודד מורנו
נגד	מדינת ישראל
המשיבה	על-ידי ב"כ עו"ד אשר פרי

החלטה

1. ערר על החלטת בית משפט קמא, אשר קבע כי קיימות ראיות לכאורה בעניינה של העוררת, וקיימת עילת מעצר, ועל כן ניתנה הוראה בדבר מעצרה עד תום ההליכים.

השאלה המרכזית העומדת ביסוד ערר זה, היא האם סיטואציה בה קיימת חוות דעת פסיכיאטרית, ממנה עולה כי העוררת אינה כשירה לעמוד לדין ולא הייתה אחראית למעשה בעת ביצוע העבירה, והתביעה מסכימה לאמור בחוות הדעת, מאפשרת את מעצרה עד תום ההליכים עד לבירור אשמתה, הליך המתבצע לבקשתה, ובהתאם לסעיף 170(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 (להלן - **חסד"פ**)

2. כתב האישום שהוגש נגד העוררת מייחס לה עבירות של איומים ותקיפה הגורמת חבלה של ממש. נטען כי ביום 16.4.16 החזיקה העוררת מוט ברזל שעה שנתקלה בשכניה בחדר המדרגות, שאז איימה עליהם ברצח ובהמשך אף זרקה את המוט לעבר המתלונן וגרמה לפגיעה בידו.

3. מחוות הדעת הפסיכיאטרית שעל עריכתה הורה בית משפט קמא עלה כי העוררת נעדרת כשירות דיונית ומהותית ונמצאת במצב פסיכוטי.

4. במסגרת ההליך שנוהל בבית משפט קמא, קיבלה המשיבה את האבחנה בדבר היעדר כשירות דיונית, ועתרה להפסקת ההליכים והוצאת צו אישפוז, אלא שההגנה עמדה על רצונה לברר את אשמתה של העוררת. המשיבה, נוכח הסכמתה לטענה כי העוררת נעדרת כשירות דיונית, נמנעה מהבעת עמדה ביחס לשאלת הכשירות המהותית.

5. בית משפט קמא קבע, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, כי בקביעת עוצמת התשתית הראייתית יש ליתן משקל גם לממצאי חוות הדעת הפסיכיאטרית, אלא שאף אם מדובר בתשתית בעלת עוצמה נמוכה, הרי בהינתן טיב המסוכנות והיעדר חלופה, יש מקום להורות על מעצרה עד תום ההליכים בתנאי אשפוז לפי סעיף 16 לחוק טיפול בחולי נפש.

6. בהודעת הערר ובמהלך הדיון בפניי טען ב"כ העורר כי ממצאי חוות הדעת מחייבים קביעה לפיה אין בנמצא ראיות לכאורה, ומכאן שלא ניתן להורות על מעצרה של העוררת, והפתרונות למצבה מצויים במסגרת סמכויותיו האזרחיות של הפסיכיאטר המחוזי.

7. ב"כ המשיבה סמך ידיו על החלטת בית משפט קמא מטעמיה, אך ציין כי בפרק הזמן שעבר ממועד החלטת בית משפט קמא הגיעה המשיבה למסקנה לפיה היא מסכימה גם לאותו חלק בחוות הדעת בדבר היעדר כשירות מהותית.

8. עובר למתן ההחלטה בערר הוריתי לפסיכיאטר המחוזי להתייחס לאפשרות להוצאת צו אישפוז אזרחי, ומתשובתו עלה כי העוררת אינה עומדת בתנאים למתן צו לאור הערכתו כי מסוכנותה אינה מיידי.

9. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים סבורני שאין מנוס אלא לקבל את הערר ולהורות על שחרורה של העוררת, שכן הסיטואציה שבפניי זהה לסיטואציה בה הכריע בית המשפט העליון בבש"פ 6002/14 **פלונית נ' מדינת ישראל** (11.9.2014)(להלן - **עניין פלונית**).

10. עוד טרם אפסע בנתיב החלטת בית המשפט בעניין פלונית, ראיתי לציין כי אף שיש מקום לקבלת הערר, אינני סבור כי החלטת בית משפט קמא, בעת שניתנה, הייתה מוטעית, שכן רק במהלך הדיון בערר הסכימה המשיבה, ובצדק, גם לאותו היבט בחוות הדעת הנוגע לכשירותה המהותית של העוררת.

ומכאן לנימוקי ההחלטה.

11. התנאים למעצרו של נאשם עד לתום ההליכים נגדו מפורטים בסעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, שם נקבע כי לשם מעצר נאשם עד תום ההליכים נדרש בית המשפט לקבוע כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת האשמה וקיימת עילת מעצר. אם נמצא כי תנאים אלה מתקיימים, מצווה בית המשפט להוסיף ולבדוק אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה.

חוות דעתו של הפסיכיאטר המחוזי שניתנה קובעת כי העוררת אינה כשירה לעמוד לדין וכי בעת ביצוע העבירה המיוחסת לה בכתב האישום לא ידעה להבחין בין טוב לרע ובין אסור למותר ולא הייתה אחראית למעשיה.

12. בשלבי המעצר, יש להעניק לחוות הדעת משקל לכאורי בלבד ולא משקל מוחלט, אלא שבענין פלוני עמד בית המשפט על ההבחנה בין סיטואציה בה המדינה מסכימה לממצאי חוות הדעת לבין סיטואציה בה קיימות השגות לגביה וקבע את הדברים הבאים:

"עוצמת הראיות לכאורה מושפעת מן השאלה אם יש או אין מחלוקת בדבר מסקנות חוות הדעת. כאשר למאשימה יש השגות בענין חוות דעת, מובן כי נדרש בירור מקיף בגדרי ההליך העיקרי, ואין לשלול את האפשרות שבסופו של יום ימצא בית המשפט כי הנאשם כשיר לעמוד לדין או כי התקיימה בו כשירות מהותית עת שביצע את העבירות המיוחסות לו. מצב אחר הוא זה שבו אין מחלוקת בדבר מסקנות חוות הדעת, היינו: כאשר המאשימה אינה טוענת כי התקיים יסוד נפשי כאמור, לכאורה מתחייבת הדורשת הוכחת יסוד נפשי, והמאשימה אינה טוענת כי התקיים יסוד נפשי כאמור, לכאורה מתחייבת המסקנה כי אין ראיות לכאורה לאישום המיוחס. ואולם, הואיל וקביעה כאמור מסורה לבית המשפט, שאינו מחויב בממצאי חוות הדעת אף אם אין מחלוקת לגבי מסקנותיה, הרי שאין די בכך שהמאשימה מאמצת את חוות הדעת כדי להוביל בהכרח לקביעה גורפת שלפיה אין בנמצא ראיות לכאורה להרשעת הנאשם. עם זאת, מובן כי הסכמת התביעה לחוות הדעת מכרסמת עד מאוד בראיות לכאורה הדרושות להחזקת הנאשם במעצר עד תום ההליכים, והדעת נותנת כי רק במקרים חריגים ימצא במצב כזה כי חרף קיומה של חוות דעת פסיכיאטרית כאמור - חוות דעת שאין כופר בה - יש להורות על מעצרו של הנאשם עד לתום ההליכים" (ההדגשה שלי - ב.ש.).

13. בענייננו, המשיבה אינה כופרת בחוות הדעת, על שני רכיביה, ומסכימה להפסקת ההליכים נגדה. לבקשת העוררת, מבקש בא כוחה להמשיך לברר את עניינו מכוח סעיף 170 לחסד"פ, וההליך ממשיך להתנהל מטעם זה בלבד.

במצב דברים זה, יש לקבוע כי אין אפשרות להרשעת העוררת, גם אם סניגורה מבקש לברר את אשמתה כאמור בסעיף 170 לחסד"פ ובית המשפט ראה לעשות כן. זאת, שכן בירור האשמה לבקשת הסניגור אינו יכול להוביל להרשעה אלא לזיכוי או להפסקת ההליכים.

14. בענין פלוני נקבע כי בהיעדר אפשרות להרשיע את הנאשם בהליך הפלילי אין גם מקום, למעט במקרים חריגים במיוחד, להורות על מעצרו.

וכך מהחלטת בית המשפט העליון:

"יש לזכור כי משעה שקובע בית המשפט כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין, כאמור בסעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי - אין עוד היתכנות להרשעתו בפלילים, גם אם מבקש הסניגור לברר את אשמתו של הנאשם כאמור בסעיף זה ובית המשפט ראה לעשות כן. זאת, שכן בירור האשמה לבקשת הסניגור אינו יכול להוביל להרשעת הנאשם. כעולה מהסעיף האמור, המשך הדיון באשמה לבקשת הסניגור יכול

להסתיים באחד משניים: בזיכוי הנאשם או בהפסקת ההליכים נגדו. בקשת הסניגור להוסיף ולברר את הנאשם "מחייה" את ההליך העיקרי, אך בהיעדר אפשרות להרשיע את הנאשם בהליך זה אין גם מקום להורות על מעצר".

15. דומני כי עמדת בית המשפט העליון משקפת באופן מדויק את הסיטואציה שבפניי כעת, ואינני סבור כי מדובר באחד מאותם מקרים חריגים אליהם כיוון בית המשפט העליון, בפרט לאור עמדת הפסיכיאטר בחוות הדעת המשלימה לפיה לא נשקפת מהעוררת מסוכנות מיידית, ועל כן החלטתי לקבל את הערר ולהורות על שחרור העוררת בכפוף לחתימה על ערבות עצמית בסך 3,000 ₪, והרחקה מהמתלונן לתקופת בת 120 ימים.

ניתנה היום, 31 מאי 2016, במעמד ב"כ הצדדים.

בני שגיא, שופט